

**SVÉDORSZÁG A DÁN ÚTON? –
SZIGORÚ KORMÁNYZATI LÉPÉSEK A
HÚSVÉTI ZAVARGÁSOK UTÁN**

Migrációkutató Intézet

Gyorselemzések

Sayfo Omar

2022/7

2022.05.02.

Gyorselemzések 2022/7

SVÉDORSZÁG A DÁN ÚTON? – SZIGORÚ KORMÁNYZATI LÉPÉSEK A HÚSVÉTI ZAVARGÁSOK UTÁN

Beismerte az elmúlt évtized migrációs és integrációs politikájának kudarcát a svéd kormányfő. „A szegregáció folyamata szabadjára lett engedve Svédországban, így párhuzamos társadalmak épültek ki. Ugyanabban az országban élünk, de teljesen más valóságban” – fogalmazott Magdalena Andersson. A miniszterelnök azután ismerte el mindezt, hogy egy dán politikus provokációjára válaszul Svédország számos bevándorlólakta kerületén söpört végig az erőszak. A Migrációkutató Intézet gyorselemzésében a bejelentés előzményeit, belpolitikai környezetét és várható következményeit vizsgálja.

A közvetlen előzmények

A dán-svéd állampolgárságú, botrányairól híres Rasmus Paludan hetekkel akciója előtt jelentette be, hogy körutat tart nagyobb muszlim közösségeknek otthont adó svéd városokban, melyek során Koránokat fog égetni.¹ Az iszlámellenes politikus 2020-ban már végrehajtott hasonló akciót Malmöben, amelyek akkor zavargásokba torkollottak, ugyanabban az évben pedig hasonló tervei miatt kitiltották Belgiumból. A svéd rendőrség a várható botrány ellenére engedélyt és védelmet biztosított Paludannak, akit április 14-én kezdődő körútja minden állomásán száz-kétszáz ellentüntető várt. A demonstrálók Linköpingben, Örebroban, Stockholm Rinkeby negyedében, Malmöben, Landskronában is összecsaptak a politikust védő rendőrökkel. A zavargások során 40 embert letartóztattak, 104 rendőr és 14 civil megsérült, több tucat autó kitégett.²

A svéd rendőrség korábbról ismert bűnbandákat jelölt meg a zavargások felelőseiként.³ Helyi beszámolók szerint ugyanis az egyre szigorodó törvények és a rendőrök fokozott aktivitása okán az elmúlt időszakban egyes bevándorlók-lakta környékeken megnőtt a feszültség a bűnözésből élő bevándorló háttérű csoportok és a

¹ A Rasmus Paludan a dán Stram Kurs párt vezetője, mely a 2019-es parlamenti választásokon a szavazatoknak mindössze 1,8%-át szerezte meg, így nem jutott be a parlamentbe. Paludan azóta ilyen és ehhez hasonló provokatív akciókkal próbálja felhívni magára a figyelmet.

² BBC 2022.

³ NPR 2022.

Gyorselemzések 2022/7

rendőrség között.⁴ Paludan folytatta volna Korán-égető akciósorozatát, de a malmői rendőrség feljelentést tett ellene provokáció vádjával.⁵

A bevándorlás-ellenes ellenzék reakciója éles volt: Ebba Busch, a 349-ből 22 parlamenti helyet birtokló, jelenleg 6%-os népszerűségnek örvendő⁶ Kereszténydemokraták vezetője egy interjúban úgy fogalmazott, „legalább száz sebesült rendőr van, a nagy kérdés, amit fel kellene tenni: miért nincs legalább száz sérült iszlamista, száz sérült bűnöző, száz sérült zavargó?” Interjújában a politikus kiállt a rendőrök éleslőszer használata mellett hasonló helyzetekben.⁷

Magdalena Andersson miniszterelnök kiállt a szólásszabadság elve mellett, ugyanakkor elítélte Rasmus Paludant a feszültségek szítása miatt. A kormányfő nem politikai, hanem köztörvényes bűncselekménynek minősítette a zavargásokat.⁸ Sajtótájékoztatóján az elmúlt évtized migrációs és integrációs politikájának a kudarcát beismerve elmondta: a nagymértékű bevándorlást túl gyenge integráció kísérte, a rendőrség, a közoktatás és a közszolgáltatások pedig túl kevés forrást kaptak munkájuk elvégzéséhez. Rámutatott, hogy a jelenlegi törvények túl enyhék és a hosszútávú munkanélküliség felszámolására tett intézkedések elégtelenek a probléma kezeléséhez. Kijelentette továbbá, hogy a szegregációnak véget kell vetni és a korábbinál keményebben fel kell venni a harcot a szervezett bűnözéssel szemben. A miniszterelnök szerint a helyzet megoldása hosszútávú folyamat lesz.⁹ Anders Ygeman migráció- és integrációügyi miniszter azt is bejelentette, hogy vizsgálni fogják a dán modell fiatal bűnelkövetőkre vonatkozó részeit.¹⁰

A svéd migrációs helyzet

2015-ben Svédország 163,000 menedékkérőt fogadott be, jellemzően Szíriából, Irakból és Afganisztánból. A szociáldemokrata-zöld kormány 2016 júniusában szigorított bevándorlási politikáján, melynek értelmében a korábban könnyen megítélt, széles jogkörökkel járó menekültstátusz megítélését gyakorlatilag kiveztették a gyakorlatból, ami helyett már csak 3 hónap és 3 év közötti időintervallumra kiterjedő ideiglenes védelmi

⁴ FRANCE24 2022.

⁵ THE LOCAL 2022a.

⁶ POLITICO 2022.

⁷ TV4 2022.

⁸ THE LOCAL 2022b.

⁹ FOLKBLADET 2022.

¹⁰ TN 2022.

Gyorselemzések 2022/7

státuszokat kezdtek kiosztani.¹¹ 2016-ban Svédország GDP-jének 5%-át költötte a menekültekkel kapcsolatos kiadásokra.¹²

Az elkövetkező években a befogadás kultúráját nemzeti identitássá emelő országban folyamatos szigorítások indultak meg. 2019-ben korlátozták a menedékkérők ingatlanba költözésének a jogát, ezzel próbálva megakadályozni a gettók további kialakulását.¹³ 2021-ben Svédország kevesebb, mint 12 ezer menedékkérőt fogadott be, ami 30 éves negatív rekordnak számított.¹⁴ Ekkorra már az állampolgárok ötöde külföldön született.

Mindez azonban későn jött, mivel a migránsok egyes csoportjainak integrációja már a 2015-ös migrációs hullám előtt is gondot okozott. A 2020-as évekre az Európai Unió országai közül már Svédországban követték el a legtöbb fegyveres bűncselekményt, a külvárosokban elterjedté vált a drogfogyasztás, a jellemzően szomáliai, eritreai és marokkói második generációs bevándorlókból szerveződő bűnöző klánok és csoportok pedig egyre erőszakosabbakká váltak.¹⁵ Emellett tíz év alatt 34%-kal nőtt a bejelentett nemi erőszak száma,¹⁶ melyek többségének az elkövetője külföldi.¹⁷ Nem meglepő, hogy míg 2015-ben a svédek 58%-ának volt kedvező véleménye a bevándorlásról, addig ez a szám mára 40%-ra csökkent. Ezzel párhuzamosan a 2018-as parlamenti választásokon minden korábbi várakozást felülmúlva a harmadik helyen végeztek a bevándorlás-ellenes Svéd Demokraták, jelentős fejtörést okozva ezzel a fősodratú politikai erőknél.¹⁸

A bejelentés politikai kontextusa

A szociáldemokrata Magdalena Andersson 2021 november 30-án lett miniszterelnök, miután elődje és párttársa, Stefan Löfven ingatlanokkal kapcsolatos botrányai miatt hét év kormányzás után lemondott. Andersson azonban fél napot sem tölthetett hivatalban. A jobboldal legerősebb pártja, a Moderat ugyanis a költségvetés megszavazását a benzinadó csökkentéséhez és a (jellemzően migrációs háttérű) utcai bandák elleni fellépésre szánt költségvetés növeléséhez kötötte. Ebbe azonban a Szociáldemokraták koalíciós partnere, a Zöld Párt nem ment bele és felmondta a szövetséget. Hogy pár nappal később Andersson újra kormányfő lehetett, az

¹¹ THE NEW YORK TIMES 2016.

¹² DELMI 2021.

¹³ LOC 2019.

¹⁴ STATISTA 2022.

¹⁵ THE GUARDIAN 2021.

¹⁶ BRA 2021.

¹⁷ BBC 2018.

¹⁸ BROOKINGS 2020.

Gyorselemzések 2022/7

elsősorban a különleges svéd szabályozásnak köszönhető, melynek értelmében a 349 fős parlamentnek csak az abszolút többsége, vagyis 175 képviselő akadályozhatja meg a miniszterelnök kinevezését, Andersson ellen azonban csak 173-an szavaztak.¹⁹ Andersson így jelenleg kizárólag szocialista tagokból álló kisebbségi kormányt vezet, mely a felmerülő ügyekben alkalmi szövetségesekre támaszkodik. Mivel 2022 szeptember 11-én parlamenti választásokat tartanak, riválisai átmenetinek tekintik Andersson miniszterelnökségét.

Andersson felismerte a bevándorlás miatt is romló biztonsági helyzet miatt egyre növekvő társadalmi elégedetlenséget, ezért folytatta elődje rendpárti intézkedéseit. Az elmúlt években a szocialista kormányzat 7 000 új rendőrt helyezett szolgálatba, új büntetvégrehajtó intézményeket adott át és 30 új bűncselekmény-kategóriát iktatott törvénybe, 70-nek pedig szigorította a büntetési tételét.²⁰ Hogy a további gettósodásnak elejét vegyék, eltörölték a menedékkérők szabad otthonválasztásának jogát is.²¹ Emellett a 2022-es költségvetésben megnövelték a bevándorlók földrajzi és társadalmi elkülönülését felszámolni hivatott Szegregáció Elleni Küldöttség (Delmos) költségvetését.²²

Jelenleg az orosz-ukrán háború és Svédország NATO-hoz való csatlakozásának a lehetősége uralják a közbeszédet. A bizonytalanságérzetnek is köszönhető, hogy az elmúlt hónapban 2%-kal nőtt a kormányzó Szociáldemokraták népszerűsége.²³ A kül- és belföldi válságokkal terhelt időben Andersson határozott, szükség esetén keménykezű politikusként pozicionálja magát, akinek az imázsába jól illik a húsvéti zavargásokra adott válasz, melynek az eddigi integrációs kudarcok beismerése is része.

Konkrét akciótervek

A húsvéti zavargásokat követően április 29-én Morgan Johansson bel- és igazságügyi miniszter belső jelentést kapott készhez a titkos megfigyelő és kényszerítő eszközök használatának esetleges kiterjesztéséről, elsősorban a droggal és erőszakkal kapcsolatos bűncselekmények esetében. Ennek jegyében – egyebek mellett – a jövőben a titkos videó- és hangfelvételek készítésének engedélyezését már nem helyszínhez, hanem megfigyelt személyhez kötnék, már a meggyanúsítás előtt is lehetővé tennék a titkos megfigyelést, kibővítenék az

¹⁹ BBC 2021.

²⁰ SOCIALDEMOKRATERNA 2022.

²¹ LOC 2019.

²² A Delegationen mot segregation (Delmos) 2018. január 1-jén jött létre, azzal a feladattal, hogy segítse a társadalmi szegregáció csökkentését és ellensúlyozását, valamint a társadalmilag-gazdaságilag sérülékeny területek helyzetének javítását. A hatóság Flemingsbergben, Huddinge önkormányzatában található, és a Södertörni Egyetemen együttműködésben dolgozik

²³ KANTAR 2022.

Gyorselemzések 2022/7

elektronikus eszközökön történő kommunikáció megfigyelésének lehetőségeit, bővítenék a bűnügyi nyilvántartásokat és az eddiginél több bűncselekménytípusnál tennék lehetővé a nyomozás során történő titkos adatgyűjtést.²⁴

Április 28-án a svéd kormány hosszútávú stratégiát hirdetett a szegregáció felszámolására.²⁵ Ennek keretében megerősítést nyert és nyolc pontban újabb kiegészítéseket kapott a kabinet még 2020. szeptember 30-án meghirdetett 34 pontos akcióterve, mellyel a szervezett bűnözés elleni fellépést kívánják hatékonyabbá tenni. Az újabb pontok:²⁶

1. A problémás fiatalok esetében közvetlen állami beavatkozás, azok gyámjainak kihagyásával.
2. A bűnüldöző szervek közti információcsere további erősítése.
3. Megelőző kényszerintézkedések foganatosításának lehetővé tétele a súlyos bűncselekmények megelőzése érdekében.
4. A különböző juttatásokra és jövedelemtámogatásokra való jogosultságnak teljes munkaidőhöz kötése.
5. Bűntevékenységhez köthető személyek kizárása meghatározott közterületekről.
6. A gyermekek és fiatalok tartózkodásának a korlátozása meghatározott köztereken, a nap bizonyos szakaszaiban.
7. A dán mintához hasonló testületek létrehozása, melyekben szociális dolgozók és rendőrök bírói irányítás mellett döntenének a problémás fiatalok gondozásáról és kezeléséről.
8. Nyolc állami szerv megbízása arra, hogy konkrét földrajzi területekre lebontva elemezzék a társadalmi és gazdasági szegregáció jelenségét és készítsenek javaslatcsomagot a kormányzat számára.²⁷ Az akciótervek kidolgozásában a Delmos működik közre, az Igazságügyi Minisztériumnak pedig 2022 október 28-ig kell kézhez kapnia a konkrét javaslatokat.

²⁴ REGERINGSKANSLIET 2022b.

²⁵ REGERINGSKANSLIET 2022a.

²⁶ REGERINGSKANSLIET 2022c.

²⁷ Az érintett szervek: Svéd Állami Foglalkoztatási Szolgálat, Svéd Közegészségügyi Ügynökség, Svéd Társadalombiztosítási Ügynökség, Rendőrség, Nemzeti Egészségügyi és Jóléti Tanács, Svéd Szolgáltató Központ, Svéd Nemzeti Oktatási Ügynökség, Svéd Közlekedési Hivatal.

Gyorselemzések 2022/7

Konklúzió

A húsvéti zavargássorozatot követően Magdalena Andersson nagy visszhangot kiváltó „igazságbeszédben” ismerte be a migrációs és integrációs politika kudarcait, majd a kormány intézkedéscsomagot jelentett be a szegregáció felszámolására és a bűnözői csoportok elleni fokozott fellépésre. Mindez valójában csak a következő lépés volt a szigorítások évek óta zajló sorában. Mivel az intézkedések határideje októberre, vagyis a választásokat követő hónapra esik, Magdalena Andersson pedig hosszútávú tervekről beszélt, a miniszterelnök gyakorlatilag időt és bizalmat kér a svéd választóktól a problémák kezelésére. Fontos, hogy a kormány immár hivatalosan is érdeklődést mutat a dán modell iránt, ahol szintén egy szocialista kormányzat alkotta meg és érvényesíti Európa egyik legszigorúbb migrációs és integrációs politikáját, amellyel sikerrel vette fel a harcot a gettósodás ellen.²⁸

A társadalom és jobboldali politikai erők nyomására tehát a svéd szociáldemokraták is újragondolták bevándorlási és integrációs politikájukat. A skandináv ország jelentős anyagi forrásokkal rendelkezik, a problémák kevésbé akutak, mint más országokban (köztük Franciaországban), ezért kellő politikai akarat esetén a jelenlegi gondok egy része jó eséllyel orvosolható.

---

²⁸ MIGRÁCIÓKUTATÓ INTÉZET 2021.

Gyorselemzések 2022/7

Felhasznált források:

BBC (2018): *Sweden rape: Most convicted attackers foreign-born, says TV*. 2018.08.22. Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-europe-45269764>

BBC (2021): *Magdalena Andersson: Sweden's first female PM returns after resignation*. 2021.11.29. Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-europe-59459733>

BBC (2022): *Dozens arrested at Sweden riots sparked by planned Quran burnings*. 2022.04.18. Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-europe-61134734>

BRA (2021): *Rape and sexual offences*. Forrás: <https://bra.se/bra-in-english/home/crime-and-statistics/rape-and-sex-offences.html>

BROOKINGS (2020): *The Rise of Sweden Democrats: Islam, Populism and the End of Swedish Exceptionalism*. 2020.03.25. Forrás: <https://www.brookings.edu/research/the-rise-of-sweden-democrats-and-the-end-of-swedish-exceptionalism/>

DELMÍ (2021): *European Asylum Challenges, Debates and Reforms*. Forrás: <https://www.delmi.se/en/publications/asylum-challenges-debates-and-reforms-how-germany-poland-portugal-and-sweden-have-developed-their-asylum-systems-since-2015/>

FOLKBLADET (2022): *Befriande och helt rätt av Magdalena Andersson*. 2022.04.28. Forrás: <https://folkbladet.se/ledare/kronika/artikel/besvarjelser-om-att-samhallet-ar-starkt-gor-saken-varre-folk-ser-med-egna-ogon-att-det-inte-ar-sant/lqzp418l>

FRANCE24 (2022): *Riots over Koran burning test Swedish tolerance*. 2022.04.20. Forrás: <https://www.france24.com/en/live-news/20220420-riots-over-koran-burning-test-swedish-tolerance>

KANTAR (2022): *Sifo Väljarbarometer mars 2022*. 2022.03.18. Forrás: <https://www.kantarsifo.se/rapporter-undersokningar/sifo-valjarbarometer-mars-2022>

MIGRÁCIÓKUTATÓ INTÉZET (2021): *Viszlát gettók? – párhuzamos társadalmak és politikai válaszok Dániában*. 2021.03.23. Forrás: https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2021/03/20210323_HORIZONT_2021_8_kovacs_emese_vizlat_gettok_paruhuzamos_tarsadalmak_es_politikai_valaszok_daniaban.pdf

Gyorselemzések 2022/7

- NPR (2022): *Sweden links riots to criminal gangs that target police.* 2022.04.18. Forrás: <https://www.npr.org/2022/04/18/1093289012/riots-in-sweden>
- LOC (2019): *Sweden: Parliament Limits Asylum Seekers' Right to Find Own Housing.* 2019.12.31. Forrás: <https://www.loc.gov/item/global-legal-monitor/2019-12-31/sweden-parliament-limits-asylum-seekers-right-to-find-own-housing/>
- POLITICO (2022): *Sweden — National parliament voting intention.* Forrás: <https://www.politico.eu/europe-poll-of-polls/sweden/>
- REGERINGSKANSLIET (2022a): *Pressmeddelande från Justitiedepartementet Regeringen ger åtta myndigheter i uppdrag att förstärka arbetet mot segregation.* 2022.04.28. Forrás: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/04/regeringen-ger-atta-myndigheter-i-uppdrag-att-forstarka-arbetet-mot-segregation/>
- REGERINGSKANSLIET (2022b): *Pressmeddelande från Justitiedepartementet Förslag för att kunna använda hemliga tvångsmedel mot allvarlig brottslighet i större utsträckning.* 2022.04.29. Forrás: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/04/forslag-for-att-kunna-anvanda-hemliga-tvangsmedel-mot-allvarlig-brottslighet-i-storre-utstrackning/>
- REGERINGSKANSLIET (2022c): *34-punktsprogrammet: Regeringens åtgärder mot gängkriminaliteten.* 2022.03.22. Forrás: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/ett-tryggare-sverige/34-punktsprogrammet-regeringens-atgarder-mot-gangkriminaliteten/>
- SOCIALDEMOKRATERNA (2022): *Regeringen växlar upp kampen mot kriminaliteten.* 2022.04.28. Forrás: <https://www.socialdemokraterna.se/nyheter/nyheter/2022-04-28-regeringen-vaxlar-upp-kampen-mot-kriminaliteten#0>
- STATISTA (2022): *Number of asylum applications in Sweden from 2011 to 2021.* Forrás: <https://www.statista.com/statistics/523586/sweden-number-of-asylum-applications/>
- THE GUARDIAN (2021): *Sweden's gun violence rate has soared due to gangs, report says.* 2021.05.26. Forrás: <https://www.theguardian.com/world/2021/may/26/fatal-shootings-have-risen-in-sweden-despite-fall-across-europe-report-finds>

Gyorselemzések 2022/7

- THE LOCAL (2022a): *Police in Malmö report Danish extremist for hate crimes*. 2022.04.21. Forrás: <https://www.thelocal.se/20220421/police-in-malmo-report-danish-extremist-for-hate-crimes/>
- THE LOCAL (2022b): *Nine police injured during protest in Sweden*. 2022.04.16. Forrás: <https://www.thelocal.se/20220415/three-police-injured-after-riot-in-sweden/>
- THE NEW YORK TIMES (2016): *Sweden Toughens Rules for Refugees Seeking Asylum*. 2016.06.22. Forrás: <https://www.nytimes.com/2016/06/22/world/europe/sweden-immigrant-restrictions.html>
- TN (2022): *Nya grepp för att stoppa unga från kriminalitet*. 2022.04.28. Forrás: <https://www.tn.se/naringsliv/statsministern-migrationen-for-stor-och-integrationen-dalig/>
- Tv4 (2022): *Ebba Busch: "Det var i flera fall motiverat att skjuta"*. 2022.04.23. Forrás: <https://www.tv4.se/klipp/va/13763643/ebba-busch-det-var-i-flera-fall-motiverat-att-skjuta>

Gyorselemzések 2022/7

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155.

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

© Sayfo Omar, 2022

© Migrációkutató Intézet, 2022

Sorszám: 2022/7